

MİLLÎ GÜVENLİĞİN TANIMI

1. Millî Güvenlik Nedir?

Toplumların gelişmesi, devlet hâline gelmesi ve yetersiz kaynakların paylaşımında rekabetin yaşanmasıyla birlikte, devletlerin birbirlerine karşı kullanmak üzere oluşturduğu çeşitli yapı ve tehditlere karşı koymak üzere oluşan tehdidin özelliğine göre önlem alma gereği kendiliğinden ortaya çıkmıştır.

Devletlerin birbirlerine karşı bu hazırlıkları, 20'nci yüzyıla kadar yalnızca düşman silahlı gücüne karşı yapılırken son zamanlarda ise tarafların birbirlerinin tüm millî güç unsurlarına karşı yapılmaya başlanmıştır.

Böylece cephe gerisinde ve cephe savaşı öncesinde bir savaş stratejisi ortaya çıkmıştır. Bu duruma “Topyekûn Savaş” adı verilmiştir.

Bu kavramın evrensel boyut kazanması 1'inci Dünya Savaşı ile başlamış, 2'nci Dünya Savaşı ve sonrasında tamamlanmıştır.

Devletler veya devletler grubunun, diğer devlet veya devletler grubu üzerindeki çıkarlarını gerçekleştirebilmeleri için içeriden ve dışarıdan gereğinde kullanılmak üzere potansiyel tehdit yaratılması konusunda sürekli çabalar sarf edilmiş ve bu yönde politikalar oluşturulmuştur.

Yaratılan potansiyel tehdidin ne zaman ve nasıl kullanılacağı hakkında senaryolar üretilmiş, kısa, orta ve uzun vadeli politikalar ve stratejiler geliştirilmiştir. Bunları karşılayabilmek maksadıyla da karşı potansiyel tehdit ile onun politikası ve stratejisi ortaya konulmuştur.

Bu oluşum, tarihî süreç içerisinde de devam etmiştir. Bu da “**millî güvenlik**” kavramının ortaya çıkmasına neden olmuştur.

Millî güvenlik; devletin anayasal düzeni, millî varlığını, bütünlüğünü, milletler arası alanda siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik bütün çıkarlarının yanısıra, uluslararası antlaşmalarla kararlaştırılan haklarını, her türlü iç ve dış tehdide karşı korunmak ve kollamak üzere gerçekleştirilen faaliyetlerin bütünüdür.

Daha kısa bir tanımla millî güvenlik, devleti yıpratmak amacıyla yapılan veya yapılacak olan her türlü faaliyete karşı önlemler alınması ihtiyacıdır.

Millî güvenlik siyaseti ise: millî güvenliğin sağlanması ve millî hedeflere ulaşılması amacı ile Millî Güvenlik Kurulunun belirlediği görüşler dahilinde, Bakanlar Kurulu tarafından tespit edilen iç, dış ve savunma hareket tarzlarına ait esasları kapsayan siyaseti ifade eder.

2. Millî Güvenliğin Tespitinden Sorumlu Organlar

a. Bakanlar Kurulu

1982 Anayasası'nın 117'nci maddesi, Millî güvenliğin sağlanması ve Silahlı Kuvvetlerin yurt savunmasına hazırlanmasından Türkiye Büyük Millet Meclisine karşı Bakanlar Kurulunu sorumlu tutmuştur.

Bakanlar Kurulu, millî güvenlik politikasının uygulanması ve ortaya çıkabilecek her türlü tehdiye karşı, önlemler almak görev ve yetkisine sahiptir.

b. Millî Güvenlik Kurulu

1) Teşkili

Anayasanın 118'inci maddesi gereğince kurulan millî güvenlik kurulu; Cumhurbaşkanı'nın başkanlığında, Başbakan, Genelkurmay Başkanı, Başbakan Yardımcıları, Adalet, Millî Savunma, İçişleri, Dışişleri Bakanları, Kara, Deniz ve Hava Kuvvetleri Komutanları ve Jandarma Genel Komutanı'ndan oluşur. Millî Güvenlik Kurulu, gündemin özelliğine göre toplantılarına ilgili bakan ve kişileri de çağırıp bilgi ve görüşlerini alabilir.

2) Amacı ve Görevleri

Millî Güvenlik Kurulu; millî güvenlik ve devletin millî güvenlik siyasetine ilişkin tanımlar çerçevesinde, devletin Millî Güvenlik Siyasetinin tayini, tespiti ve uygulanması ile ilgili konularda tavsiye kararları alır ve gerekli koordinasyonun sağlanması için görüş tespit eder. Bu tavsiye kararlarını ve görüşlerini Bakanlar Kuruluna bildirir ve kanunlarla verilen görevleri yerine getirir. Başbakan, Millî Güvenlik Kurulunun tavsiye kararlarının ve görüşlerinin değerlendirilmek üzere Bakanlar Kuruluna sunulması ve Bakanlar Kurulunda kabulü hâlinde bu tavsiye kararlarının uygulanmasının koordinasyonu ve izlenmesi için bir Başbakan yardımcısını görevlendirebilir.

3) MGK'nin Çalışma Yöntemi

a) Kurulun Toplanması

Kurul, iki ayda bir toplanır. Gerekteğinde kurul, Başbakan'ın teklifi üzerine veya doğrudan Cumhurbaşkanı'nın çağrısı ile de toplanır.

Kurul toplantıları Cumhurbaşkanı'nın başkanlığında yapılır. Cumhurbaşkanı'nın katılmadığı zamanlar, kurula Başbakan başkanlık eder. Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri de toplantılara katılır, fakat oylamaya katılamaz.

b) Gündem

Millî Güvenlik Kurulunun gündemi Cumhurbaşkanı tarafından belirlenir. Gündemin hazırlanmasında, Başbakan ve Genelkurmay Başkanı'nın önerileri dikkate alınır.

Kurul üyesi bakanlar ile diğer bakanların gündeme girmesini istedikleri konular, Başbakanın da görüşü alınarak Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri vasıtasıyla Cumhurbaşkanı'na iletilir.

c) Kararlar

Kurul kararlarını çoğunlukla alır. Eşitlik hâlinde Kurul Başkanı'nın oy kullandığı taraf çoğunluğu sağlamış sayılır.

Kurul kararları, tavsiye niteliğinde kararlardır. Alınan kararlar, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği tarafından Cumhurbaşkanı'na ve Bakanlar Kurulunda görüşülmek üzere Başbakanlığa gönderilir.

c) Kararların Bakanlar Kurulunda Görüşülmesi

Millî Güvenlik Kurulu kararları, Başbakan tarafından Bakanlar Kurulu gündemine öncelikle alınmak suretiyle görüşülür ve gerekli kararlar alınır.

d) Görüşme Tutanakları

Millî Güvenlik Kurulu toplantılarında yapılan görüşmeler, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği görevlileri tarafından usulüne uygun şekilde tutanakla tespit edilir. Kararların asılları ve görüşme tutanakları Genel Sekreterlikte saklanır. Tutanaklar ve görüşmeler açıklanamaz ve yayınlanamaz. Kararlar, Millî Güvenlik Kurulunun vereceği karara göre açıklanabilir veya yayınlanabilir.

SORULAR

1. Millî güvenlik kavramını açıklayınız.
2. Millî güvenlik siyaseti ne demektir?
3. Millî Güvenlik Kurulu kimlerden oluşmaktadır?
4. Millî Güvenlik Kurulunun görevleri nelerdir?
5. Millî Güvenlik Kurulunun toplanması ve gündemi ile ilgili esaslar nelerdir?

1. OKUMA METNİ

ASKERLİKLE İLGİLİ TANIMLAR

Askerlik: Türk vatanını, Türk İstiklalini ve Cumhuriyetini korumak için harp sanatını öğrenme ve yapma yükümlülüğüdür. Bu yükümlülük özel kanunlarla belirlenir. Yüce bir yurt ve millet hizmeti olan askerlik, gençleri gerçek yaşam şartlarına alıştıırır ve yetiştirir.

Asker : Askerlik yükümlülüğü altına giren kişilerle (erbaş ve erler), özel kanunlarla silahlı kuvvetlere katılan ve resmî bir kıyafet taşıyan şahıslara denir.

Er : İhtiyaçları devlet tarafından karşılanan rütbesiz askerdir.

Erbaş : İhtiyaçları devlet tarafından karşılanan onbaşı ve çavuş rütbesindeki askerlerdir. Bunun yanında askerlik kanununa göre yükümlü buldukları hizmetleri yerine getirdikten sonra, özel kanunlara göre belirli bir hizmetin kabulü suretiyle silahlı kuvvetlerde görevli uzman çavuş ve onbaşılar da erbaş sayılırlar.

Astsubay : Özel kanuna göre silahlı kuvvetlere katılan, astsubay çavuştan, astsubay kıdemli başçavuşa kadar rütbeye sahip olan askerdir.

Askerî Öğrenci : Subay ve astsubay yetiştirilmek üzere çeşitli okul ve üniversitelerde okuyan ve resmî bir kıyafet taşıyan öğrencilerdir.

Subay : Özel kanuna göre silahlı kuvvetlere katılan, asteğmeden, mareşale (deniz kuvvetlerinde büyük amirale) kadar rütbeye sahip olan askerdir.

Amir : Makam ve memuriyet bakımından emretme yetkisine sahip askerdir. Amirin emri altındakilere maiyet denir.

Üst : Rütbe ve kıdemce büyüklüğü gösteren bir tabirdir.

Ast : Üstün rütbece ve kıdemce aşağısında bulunan askerdir.

Makam : Her amirin silahlı kuvvetlerde temsil ettiği mevkidir.

Disiplin : Kanunlara, nizamlara ve amirlere mutlak bir itaat, astının ve üstünün hukukuna riayet etmek demektir.

Nöbet : Askerlikteki ortak hizmetlerin yapılmasını ve devamını sağlamak amacıyla; belli bir ara ve süre ile subay, astsubay, askerî öğrenci, erbaş ve erler ile silahlı kuvvetlerde görevli sivil şahıslar tarafından yerine getirilen bir hizmettir.

MİLLÎ GÜVENLİK STRATEJİMİZ

1. Millî Strateji Nedir?

Stratejinin birçok tanımı bulunmaktadır. Konumuz açısından bakıldığında, “Takip edilen yol, usul, tarz, yöntem” şeklinde açıklanabilir. **Bir milletin varlığını ve refahını sağlamak, aynı zamanda korumak için uluslararası hukuka uygun olarak devletin kabul ettiği genel siyasete, “Millî strateji” denir.**

Devlet hayatında, milletin çıkarları ile ilgili hedeflere ulaşmak ve bunları elde etmek, devlet yöneticilerinin yükümlülüklerindedir. Günümüzde, devlet faaliyetlerinin tesadüflere bırakılmadan bilimsel ve gerçekçi yöntemlerle ele alınması, sağlam bir düşünce ve muhakeme temeline dayandırılması, çağdaş devlet yönetiminin bir zorunluluğudur. Millî stratejinin belirlenmesinde temel öge, millî menfaatlerdir. O hâlde, millî stratejinin kapsamı millî menfaatler ile sınırlıdır.

2. Millî Stratejinin Unsurları Nelerdir?

Millî Stratejinin unsurları: Millî güç, millî hedef ve millî menfaatlerdir.

a. Millî Güç

1) Tanımı

İnsanlar, çalışma hayatlarında amaçladıkları hedeflere ulaşabilmek ve başarmak için bir güç sarf etmek zorundadırlar. Bu güç, maddi olabileceği gibi, manevi bir nitelik de taşıyabilir. Kişi hayatında geçerli olan bu ilke (lise öğrencilerinin yüksek okul eğitimleri için maddi ve manevi olarak var güçleriyle çalışması gibi) devlet hayatı için de geçerlidir. Devlet, millî stratejinin belirlediği ve kabul edilen hedeflere ulaşabilmek için güç ve olanaklarını belli bir plana göre seferber eder. “Millî güç” kavramı içerisinde milletin sahip olduğu tüm olanaklar bulunmaktadır.

Çeşitli kaynaklar, “**millî güç**” kavramını şöyle tarif eder:

“Bir ulusun, millî hedeflerine ulaşabilmek amacıyla kullanılacak maddi ve manevi kaynaklarının toplamıdır.”

Bir başka tanıma göre:

“Bir devletin, diğer devletler karşısında istediği sonuçları elde etmesini sağlayan imkân ve kabiliyetlerinin toplamıdır.”

Aynı zamanda; millî güç kavramının “millî” adını taşıması, onun kaynaklarının, millete ve ülkeye ait, maddi ve manevi, özellik ve çokluk değerleri taşımasındandır.

Türk Milleti, Kurtuluş Savaşı’nı Mustafa Kemal ATATÜRK’ün liderliğinde, millî gücün aşağıda sıralanan tüm unsurlarını çok iyi kullanabildiği için başarılı olmuştur.

2) Millî Güç Unsurları

Millî güç; siyasi, askerî, ekonomik, nüfus (demografik), coğrafi, bilimsel ve teknolojik, psiko-sosyal ve kültürel güçten meydana gelir. Millî güç unsurları birbirini tamamlayacak şekilde geliştirilmelidir. Önem ve öncelik sırası yoktur. Gelişen duruma göre bazı unsurlar diğerlerine göre öncelik alabilir.

a) Siyasi Güç

“Bir devletin millî hedeflerine erişmek, erişilenleri koruyup geliştirmek ve millî menfaat sağlamak amacıyla kullandığı siyasal kuvvetlerin toplam verimidir.”

Bir ülkenin siyasi gücünün yüksek olabilmesi için:

- * Devletin her aşamadaki kanunlarının yeterli ve uygulamalarının eksiksiz olması,
- * Kanunların, toplumun sosyal hayatına ve kültür yapısına uygun yapılması,
- * Devletin iç politikasının milletin bütünleşmiş güçlü bir yapıya sahip olması ve milleti tatmin edecek şekilde hizmet etmesi,
- * Yeniliklerin, çağın ve teknolojinin gereklerine uygun, milletin özelliklerine paralel yapılması,
- * Devletin uluslararası itibarının yüksek olması,
- * Devletin, diğer devletlerle siyasi ilişkilerinde ve anlaşmalarında, menfaatlerini koruma kabiliyetine sahip olması,
- * Uluslararası ittifak ve kuruluşlarda etkin rol alması, aynı zamanda diplomatik alanda hareket serbestliği çapının geniş olması,
- * Devleti yönetenlerin siyasi ve diplomatik bilgi ve tecrübelerinin yüksek olması gerekir.

Türkiye Cumhuriyeti, laik ve demokratik bir yapıya sahip olmakla, siyasi güç açısından büyük bir üstünlüğe sahiptir. Demokrasilerde, “Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir.” ilkesi, siyasi gücün halktan kaynaklanıyor olması sonucunu doğurur ki bu da siyasi güç açısından olabilecek en elverişli durumdur.

Ayrıca, laik bir devlette, din ve devlet işlerinin ayrılmış olması, kişisel inanç ve ibadet özgürlüğünün bulunması da önemli bir avantajdır. Bu iki unsurun bulunmadığı ülkelerde devlet ve halk uyuşması görülemediğinden siyasi güç açısından da bir yetersizlik söz konusudur. Bu olumsuzluk, kanun ya da kişi diktatörlüğünün yaşandığı devletlerde görülmektedir.

Siyasi gücün istenilen düzeyde olması, o devlette kanunların, mevzuatların, siyasal sistemin iyi işlediğinin ve devlet yönetiminin demokratik olduğunun bir göstergesidir.

b) Askerî Güç

“Millî politikanın uygulanmasında ve millî hedeflerin elde edilmesinde kullanılan devletin fiziki gücüdür.”

Türkiye Cumhuriyeti gibi, konumu açısından stratejik öneme sahip topraklarda bulunan bir devlette, askerî gücün “caydırıcı” nitelikte olması çok önemlidir. Ülkemizin, uzun yıllardır bir saldırıya uğramamış olmasının en önemli nedenlerinden biri de askerî gücümüzün yeterli olmasından kaynaklanmaktadır.

Askerî güç, toplumsal yaşantının ve devlet olmanın bir gereğidir. Yönetim biçimleri ne olursa olsun bu kural tüm devletler için geçerlidir.

Bu durum, değişen oranlarda her devlet için geçerli olduğundan denilebilir ki askerî gücü olmayan devlet olmaz. Askerî gücün yeterliliği, millî varlığın bir güvencesidir. Bu güç, öncelikle millî varlığa yönelik olası tehlikelere karşı “vazgeçiren” bir etkiye sahiptir. Vazgeçirme, millî savunma politikasında bir kavram olarak, düşmanca hareketlere ve girişimlere karşı engel olma amacını taşır.

Millî güvenliğe yönelik düşmanca hareketler birçok şekillerde ortaya çıkar. Bunlar: tehdit, baskı, bunalım yaratma, müdahale, kışkırtma, terör olayları, bilgi destek harekâtı soğuk savaş ve sonuçta konvansiyonel savaş şeklinde belirir. Bu hareketlerle karşı karşıya gelen devletlerde başlıca güvence, milletin savunma azmiyle birlikte silahlı kuvvetlerinin varlığı ve gücüdür.

Bu yönüyle askerî gücü, bir güvence olarak nitelemek doğru ve yerinde bir tespittir. Silahlı kuvvetler, sınırlarda ve önemli merkezlerde yerleşmiş olan kuvvetleriyle bir milletin rahat ve huzur içerisinde yaşamasını sağlar.

Türk milletinin bağrından çıkan Türk Silahlı Kuvvetleri, her türlü iç ve dış tehditlere karşı Türkiye Cumhuriyeti ile Atatürk İlke ve İnkılapları'nın koruyucusudur.

Atatürk'ün veciz sözlerinde Türk ordusu, anlamını en güzel şekilde bulur:

“Ordumuz, Türk birliğinin, Türk kudret ve kabiliyetinin, Türk vatanseverliğinin çelikleşmiş bir ifadesidir.”

“Böyle evlatlara ve öyle evlatlardan oluşan ordulara sahip bir millet, elbette hakkını ve bağımsızlığını tam anlamıyla korumayı başaracaktır. Böyle bir milleti bağımsızlığından yoksun etmeye kalkışmak boş bir hayaldir.”

“Türkiye Cumhuriyeti sadece iki şeye güvenir. Biri millet kararı, diğeri en elim ve güç şartlar içinde dünyanın takdirlerine hakkıyla layık olma niteliğini kazanan ordumuzun kahramanlığı; bu iki şeye güvenir. Bu ordular tarihte benzeri görülmemiş kahramanlıklar, fedakârlıklar göstermiştir. Şanlı zaferler kazanmıştır. Millet ve memleketin gerçekten minnet ve teşekkürüne hak kazanmıştır.”

c) Ekonomik Güç

Devlet, millete karşı olan görevlerini yerine getirebilmek için ekonomik güce sahip olmak zorundadır. Aynı kural aile ve toplum için de geçerlidir. Bir ülkenin, ekonomik gücünün yüksek olabilmesi için:

- * İç ve dış kaynaklarının devamlı ve yeterli olması,
- * Kaynakların işlenmesini sağlayan endüstriyel kapasite, sanayi alt yapısı ve nitelikli insan gücünün bulunması,
- * İthalat ve ihracat dengesini sağlaması,
- * Her türlü ulaşım (karayolu, denizyolu, demiryolu ve havayolu) ve haberleşme (uydu, İnternet, televizyon vb. yayınlar) alt yapısını yeterli düzeye getirmesi,
- * Çağdaş ekonomik sistemlere (finans yasaları, merkez bankasının güçlülüğü, vergi yasaları ve istisnasız uygulanması) sahip olması,
- * Yer altı ve yer üstü zenginliklerini en verimli şekilde kullanması ve turizm gelirlerini artırması,
- * Teknoloji ve bilişimde dünya standartlarına ulaşması,
- * Dünyadaki pazar payını artırması gerekir.

Millî gücün tüm unsurlarının gelişip güçlenmesi için gereken maddi ve parasal ihtiyaçlar, ekonomik güç tarafından karşılanır. Biliyoruz ki ekonomik güç, siyasi gücü destekler. Dış ilişkilerde ekonomik güç ve itibarın derecesi, önemli bir etken olarak ortaya çıkar. Ekonomik yönden güçlü devletler, hem iç siyasette hem de uluslararası ilişkilerde söz sahibi devletlerdir. Devletler arasındaki birçok sorunda, ekonomik açıdan güçlü devletler çözümleyici rol oynamaktadırlar. Ekonomik yönden yeterli güce sahip olmayan devletlerde, halkın ekonomik koşullarının da aynı oranda güçsüz olduğu açıktır. Devletin ve halkın ekonomik gücünün zayıf ya da güçlü olması, millî gücü de etkiler. Bu durumda, eğitim, maliye, spor vs. tüm etkinlikler de aynı etkinin içinde yer alır. Etkileme sadece bununla sınırlı kalmaz, askerî güç de mevcut ekonomik koşullardan aynı oranda etkilenir.

Mustafa Kemal ATATÜRK bir sözünde şöyle demiştir: **“Siyasi, askerî zaferler ne kadar büyük olursa olsunlar, ekonomik zaferlerle taçlandırılmazlarsa meydana gelen zaferler devamlı olmaz, az zamanda söner.”**

ç) Nüfus Gücü (Demografik Güç)

Bir ülkede yaşayan insanların sayısı, nüfus gücünün başlıca etkenlerinden birisidir. Ancak nüfus, devletlerin gücü karşılaştırılırken sadece sayı bakımından ele alındığında her zaman avantaj veya dezavantaj olmaz. Nüfusun çokluğu, ancak gelişim düzeyi bakımından eş değer veya yakın durumdaki devletler arasında bir güçlülük faktörü olabilir. Gelişmemiş veya az gelişmiş ülkelerde, nüfus çokluğu ancak kendi durumlarındaki devletler karşısında bir anlam taşır. Bir ülkenin besin kaynakları yetersiz ve iş olanakları kısıtlı durumda ise nüfus çokluğu her yönden güçsüzlüğe neden olmaktadır. Ancak, her ne olursa olsun nüfus, potansiyel bir güçtür ve bu bakımdan değer taşır. Hedefimiz; insanlarımızın eğitim, sağlık, iş, emeklilik, konut gibi ihtiyaçlarının karşılanmış olmasıdır. Millettin, çağdaş düşünceye sahip, etkili üretim yapabilen ve vatansever yurttaş bilincine ulaşmış fertlerden oluşması arzulanır. Başka bir deyimle planlı ve programlı bir şekilde gelişim sağlandıkça nüfus da ona paralel biçimde aktif hâle gelir ve gerçek bir güç ögesine dönüşebilir. Nüfus artışının, devletin imkân ve kabiliyetlerini aştığı durumlarda birçok sorunun ortaya çıkacağı da açıktır.

Devletimiz, ekonomik kalkınmasının üzerinde nüfus artışına sahip olduğundan başta eğitim, maliye ve işsizlik olmak üzere birçok sorun yaşamaktadır. Ülkemiz, sahip olduğu genç nüfusu yukarıda sözü edilen sorunları aşarak değerlendirebildiği taktirde nüfus gücü açısından dünyanın sayılı ülkeleri arasında yerini alacaktır.

d) Coğrafi Güç

Bir devletin coğrafyasına ait canlı-cansız, doğal-yapay tüm değerleri, onun millî gücünün coğrafi unsurlarını oluşturur. Bir ülkenin coğrafi gücünü etkileyen unsurlar şunlardır:

- * Ülkenin jeopolitik ve jeostratejik konumu (dünya coğrafyasında bulunduğu yerin o ülkeye sağladığı fayda ve mahzurlar),
- * Ülkenin büyüklüğü,
- * Doğal yapısı, iklimi ve bitki örtüsü,
- * Yer altı ve yer üstü zenginliği (yer altı kaynakları, tarihî ve turistik değerleri),
- * Topraklarının verimliliği ve su kaynakları,
- * Çevresindeki enerji kaynakları ve doğal ticaret yolları (İstanbul, Çanakkale, Süveyş Kanalı, Balkanlar, Kafkasya, Basra Körfezi) üzerinde olması.

Ülkenin tarıma elverişliliği, topraklarının askerî açıdan değeri, coğrafyasının üzerindeki kritik noktalar (İstanbul ve Çanakkale Boğazları - Süveyş Kanalı - Pirene Dağları vb.), bitki örtüsü ve iklim, ülkenin tarihî ve turistik değeri de coğrafi gücün özelliklerindedir. Bu özellikler, değerleri oranında millî güce katkıda bulunur. Kabul etmek gerekir ki ülkemizin yarımada oluşu, Avrupa ile Asya arasında köprü konumunda bulunması, zengin bir bitki

örtüsüne sahip oluşu, yer altı ve yer üstü zenginliklerinin küçümsenmeyecek derecede olması, ülke topraklarının jeopolitik (coğrafi gücün unsurlarını içerir) ve jeostratejik (toprakların askerî açıdan önemi) açılardan çok önemli olması, coğrafi gücünün millî güce büyük katkısı anlamına gelmektedir. Bu zenginlik de daha sonraki konularda değineceğimiz ülkemizi devamlı bir hedef hâline getirmiş ve büyük sorunlara neden olmuştur. Sıraladığımız bu coğrafi güç öğelerini çok iyi değerlendirdiğimiz takdirde, bölge ve dünya dengelerini etkileyerek belirleyici bir rol sahibi olacağımız, tüm dünya tarafından bilinmektedir.

e) Bilimsel ve Teknolojik Güç

Millî gücün buraya kadar açıklanan unsurları incelendiğinde hemen hemen hepsinin milletin bilimsel ve teknolojik düzeyinden, doğrudan veya dolaylı (siyasi güçte olduğu gibi) biçimde etkilendiği ve bu etkinin giderek çoğaldığı görülmektedir. Bir ülkenin bilimsel ve teknolojik gücünün millî güce katkı sağlaması için:

* Bilimsel ve teknolojik yönde ilerlemeyi sağlayan araştırma ve geliştirme (AR-GE) faaliyetlerine önem vermesi,

* Bilgi ve teknoloji üreten personel yetiştirmesi,

* Hızlı haberleşmenin alt yapısını sağlaması (uydu haberleşme sistemi),

* Bireylere teknik gelişmeye uyum sağlayacak eğitimleri vermesi gerekir.

Günümüzde, devletlerin çağdaşlık düzeyleri, bilimsel ve teknolojik alandaki gelişmelerine bağlıdır.

Bilim ve teknoloji alanlarında çağın gelişmelerine ayak uyduramayarak etkin ve yeterli bir düzeye ulaşamayan bir devletin millî gücünün dünya üzerinde etkin olması beklenemez. Bu durum evrensel ölçüler bakımından onu geri kalmış devletler sınıfına sokar. Bu devletler büyük topraklara, çok sayıda nüfusa ve zengin doğal kaynaklara sahip olsalar hatta bu doğal kaynaklarından büyük gelirler elde ederek sayılı zenginler arasına girseler dahi asla büyük ve güçlü devlet olamazlar.

Bilim ve teknolojide ilerlemiş olarak nitelediğimiz devletler, aynı zamanda dünyanın en gelişmiş ve güçlü devletleridir. Dolayısıyla, “millî güç” ün en önemli unsurlarından birisi bilimsel ve teknolojik güçtür. Toplumların, bilgi ve teknoloji üretmeleri yanında, diğer ülkelerdeki gelişmeleri de yakından takip ederek dünyaya açılmaları gerekir. Bu durum bir devletin gelişmesinde en önemli koşullardan birisidir.

Atatürk, bu konu ile ilgili bir sözünde şöyle demiştir: **“Dünyada her şey için, maddiyat için, maneviyat için, hayat için, başarı için en gerçek yol gösterici ilimdir, fendir. İlim ve fennin dışında kılavuz aramak gaflettir, bilgisizliktir, doğru yoldan sapmaktır.”**

f) Psiko-Sosyal ve Kültürel Güç

Millî varlığın korunmasında ve geliştirilmesinde temel unsur olan insan, bugün de öneminden hiçbir şey kaybetmemiştir. Tekniğin ortaya çıkardığı olağanüstü araç ve silahlara karşın, bunları kullanacak olan insan ögesi, yine de millî gücü yönlendirme özelliğini korumaktadır. Tarihsel gelişmede, çeşitli aşamalardan geçerek millet olma düzeyine ulaşan toplumun, psiko-sosyal ve kültürel değerlerle donanması, millî varlığın vazgeçilmez koşullarındandır.

Devletlerin gerçek gücü, vatandaşların birlik, beraberlik, sevgi ve saygı ortamında bütünleşmelerinin ve bir millet olarak örgütlü olmalarının başarısına bağlıdır. Psiko-sosyal ve kültürel güç: “Toplumun millet yapan birlik ve bütünlük duygusu ile bunları sağlayan milletin tarihî birikimi, eğitim ve kültür düzeyi, gelenek, hukuk, dil, din, fikir vb. alanlardaki durumu ve bunlarla ilgili uygulamaların millî güce etkilerini kapsar.”

Sosyo-kültürel güç, bir millete özgü kültürel değerlerin bir sonucu olarak beliren ve milletçe kalkınma, koruma ve savunma politikasında itici ve yönlendirici niteliği ile millî güç içerisinde önemli bir yere sahiptir. Bir ülkenin psiko-sosyal ve kültürel gücünün millî güce katkı sağlaması için ;

- * Sivil toplum kuruluşlarının millî gücü artırmaya yönelik çalışması,
- * Toplum fertlerinin, siyasal ve ideolojik görüşlerinde millî menfaatleri ön planda tutmaları,
- * Toplumun sosyal yapı bütünlüğü ve etnik bütünlüğünün olması (kültürel değerlerde ortak düşünmek ve hissetmek) ,
- * Devletin resmî dilinin etkin ve kurallara uygun olarak kullanılması,
- * Toplumun eğitiminde etkili olan basın-yayının doğru, eksiksiz, tarafsız ve objektif yayın yaparak millî menfaatleri ön planda tutması,
- * Toplumun sosyal ve ahlaki inançlarında bir bütünlüğün sağlanması,
- * Toplum fertlerinin tarihî birikiminin, eğitim ve kültür düzeyinin yüksek olması,
- * Fertlerin birbirinden habersiz ortak menfaatlerini doğru değerlendirip, devleti tehdit edebilecek faaliyetlere karşı aynı anda tepki gösterebilmesi (millî refleks),
- * Kültür savaşlarının en yoğun yaşandığı ortamda kültürel yapısını savunacak bilgi düzeyine ulaşmış olması gerekir.

Bu gücün değerlendirilmesinde, millî kurumlar (siyasal, sosyal, dinsel ve eğitsel nitelikli), etnik yapı, basın, halkın ideolojik ve dinsel nitelikleri ile sosyal ve ahlaki inançları, millî birlik ve beraberlik anlayışı, moral ve kültür düzeyi belirleyici faktörlerdir.

Sosyo-kültürel gücün özelliklerinden biri de psikolojik güçtür. Bundan ötürü bazı düşünürler sosyo-kültürel gücü, sosyo-psikolojik güç olarak da nitelemişlerdir. Bu tanımlama, toplum gücünün daha çok duygusal bir niteliğe sahip olmasından kaynaklanır. Bu güçte düşünce, inanç ve davranışlar etkilidir. O hâlde, diyebiliriz ki psiko-sosyal ve kültürel güç, toplumun sahip olduğu ve tarihten gelen maddi ve manevi değerlerin o topluma sağladığı güçtür. (Osmanlı–Rus Harbi’nde Erzurum’da Nene Hatun’un, Plevne’de 32.000 mevcuduyla Gazi Osman Paşanın 200.000 mevcutlu Rus Ordusu’na karşı koyması, Çanakkale Savaşı’nda Seyit Ali Çavuş’un 240 kg’lık top mermisini taşıması ve İstiklal Harbi’nde cepheye mermi taşıyan Türk kadının çocuğunun üzerini örtmek yerine, taşıdığı cephaneyi örtmeyi tercih etmesi vb.) Toplumlar, sahip oldukları bu değerlerin gücü oranında psiko-sosyal ve kültürel tatmin hissederler ki buna kısmen “moral güç” de diyebiliriz. Psiko-sosyal ve kültürel gücüyle gurur duyan bir toplumun yapacağı en önemli faaliyet, bu moral gücü “çalışma” ile birleştirerek uygulamaya koymasındır.

b. Millî Hedef

1) Tanımı

Bir milletin çıkarları, belirlenen hedeflerin gerçekleştirilmesiyle sağlanabilir. Hiç kimse, hiçbir kurum hedef belirlemeden başarılı olamaz. Belirlenen hedefe ulaşılacak yollar alternatifleri ile planlanır. Değişen şartlar altında duruma göre değişiklikler yapılarak hedefe istikrarlı bir şekilde gidilir. millî menfaatler, bu hedeflere ulaşmayı gerektirir. Millî politikanın kaynaklandığı millî menfaatler, başlı başına somut bir niteliğe sahip olmadıklarından, bunların bazı hedefler hâlinde planlanması gerekir. Hedef; amaç, gaye anlamına gelir. Bu durumda Millî hedefi şöyle açıklayabiliriz: **“Bir toplumun millî menfaatlerini gerçekleştirmek amacıyla ulaşılması gereken ve ulaşıldıktan sonra da korunup devam ettirilecek somut ve belirli amaçlarıdır.”** Bir diğer açıklamaya göre de **“Millî hedef, elde edilmesi hâlinde, millî çıkarların gerçekleştirilmesini sağlayan sonuçlardır.”**

Millî Hedeflerin Nitelikleri:

- * Tamamen millî nitelik taşımalıdır.
- * Sadece bir siyasi gruba, doktrine, ideolojik veya oligarşik sınıfa ait olmamalıdır.
- * Sadece bir lider, bir hükümdar veya hanedanın hedefi olmamalıdır.
- * Devletin varoluş nedenine uygun olarak, millî çıkarını sağlayacak biçim ve nitelikte olmalıdır.
- * Hayallere, aşırı heyecanlara kapılmaksızın gerçekçi ve akılcı olmalıdır.

* Millete rağmen değil milletin de benimseyeceği bir nitelik taşımalıdır. Millet ikna edilmelidir.

* Uluslararası hukuka ve anlaşmalara uygun olmalıdır.

2) Millî Hedeflerimiz

Siyasi, Sosyal ve Kültürel, Ekonomik ve Askerî hedefler olarak gruplandırılır.

a) Siyasi Hedefler

Türkiye, demokrasinin gereği olan çok partili bir siyasal yaşamı, siyasi hedeflerinden birisi olarak kabul etmiştir. Bu hedefin amacı: Kendisini ilk kez resmî olarak 20 Ocak 1921 tarihli Anayasa'da (Teşkilat-ı Esasiye) gösteren **“Egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir.”** ilkesini gerçekleştirmektir. Bu hedef aynı zamanda demokrasi anlamına gelir ki gerçekte de millî egemenliğin bulunduğu ülkeler, demokrasi ile yönetilenlerdir.

Siyasi hedeflerimizi şöyle sıralayabiliriz:

* Devlet yönetiminde gücün halktan kaynaklanması (**Egemenlik, kayıtsız şartsız milletindir.**),

* Bireyin doğuştan sahip olduğu inanç özgürlüğünü sağlamak, din ve devlet işlerini birbirine karıştırmamak,

* Devlet yönetiminin içeride demokratik, dışarıda devletin tam bağımsız olmasını sağlamak,

* Uluslararası kuruluşlarda etkili ve aktif olarak yeni dünya düzeninde Millî hedeflerimizden vazgeçmeden yer almaktır.

Demokrasinin en önemli öğelerinden biri laik devlet yapısıdır. Din ve devlet işlerinin ayrı olarak değerlendirildiği, kişinin inanç özgürlüğünün bulunduğu ülkemizde laiklik vazgeçemeyeceğimiz temel bir demokratik değerdir. Bugün laik sistemin yerleşmediği ülkelerin durumunun çağdaşıktan uzak ve demokrasiden yoksun şartları, hepimiz tarafından bilinmektedir.

Türkiye'nin diğer bir siyasi hedefi de bağımsızlıktır. Atatürk'ün ifadesiyle “Tam Bağımsızlık” aynı zamanda devletin var olma koşuludur. Bağımsızlığını sağlayamayan bir devletin millî hedefler ile millî menfaatlere ulaşması da söz konusu değildir. Kısaca devletimizin siyasi hedefi içeride demokratik, dışarıya karşı ise bağımsız bir Türkiye'dir.

Günümüzde teknoloji ve haberleşme olanaklarının hızla gelişmesi dünyamızı küreselleşmeye götürmektedir. Ayrıca, devletler millî menfaatleri doğrultusunda siyasi, ekonomik, askerî birçok ittifaklar da oluşturmuşlardır. Bu nedenlerle, ülkemizin dünyada kendisinden başka hiçbir devlet yokmuş gibi hareket etmesi beklenemez. Aynı ittifak içinde bulunanlar ortak hareket ederler. Günümüzün en gelişmiş devletleri bile yalnız hareket

etmemekte, ortaklarının onayıyla harekete geçmekte, karşılıklı fedakârlıklarda bulunmaktadır. Önemli olan, devletlerin aldıkları kararların ve uygulamaların milletin genel çıkarlarına ters düşmemesidir.

b) Sosyal ve Kültürel Hedefler

Tarihte birçok devlet kuran Türk milleti, yaşadığı geniş coğrafyada sosyal ve kültürel birçok zenginliğe sahip olmuştur. Bugün bu zenginliği sürdüren Türk milleti eğitilmiş, bilgili ve bilinçli, sağlık sorunları çözümlenmiş, işsizlik problemi giderilmiş, aynı kültür yapısı içinde kaynaşmış bir toplumu gerçekleştirme azmindedir. Büyük bir ülkeye ve 40.000'den fazla yerleşim birimine sahip olan Türkiye'de sağlık, eğitim ve diğer hizmetleri tam olarak yapmanın zorluğu tahmin edilebilir. Buna rağmen devletimiz, 1982 Anayasası'nda belirtilen "sosyal devlet" olma ve "sosyal adaleti sağlama" görevini yerine getirmek amacındadır.

Sosyal ve kültürel hedeflerimizi genel olarak şöyle sıralayabiliriz :

- * Bireylerin sağlık, eğitim, konut ve emeklilik güvencesini sağlamak,
- * Sosyal devlet ve sosyal adalet prensibini eksiksiz uygulamak,
- * Bireylerin işsizlik problemini gidermek,
- * Aynı kültür yapısı içinde, birbiriyle kaynaşmış ve ortak menfaatlerde kesin kararlı bir toplum oluşturmak,
- * Atatürk'ün gösterdiği hedef olan "çağdaş medeniyet seviyesi üstüne" ulaşmak,
- * Millî kimlik özelliklerimizi koruyarak teknolojiye açık çağdaş toplum hayatını yaşamaktır.

Zengin bir kültüre sahip olan ülkemizde, bu kültürün yaşatılması yanında çağdaş değerlerle süslenmesi de diğer bir hedeftir. Bir milletin ortak değeri olan ve tarihten gelen kültürel varlığı, o millet tarafından benimsendiği ve çağdaş uygulamalarla birleştirilebildiği ölçüde önemli bir güç olacağı bilinmelidir. Bugün Türkiye Cumhuriyeti, çağdaşlaşma yolunda hızla ilerlerken en önemli dayanaklarından biri de yurdun her köşesinde görülen ortak kültürüdür. Bu ortak kültür de üniter devlet yapımızın temel taşıdır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal ve kültürel hedefi, Atatürk'ün 1933 yılında söylediği şu sözde anlamını en iyi şekilde bulmaktadır: "**Millî kültürümüzü, çağdaş medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracağız.**"

c) Ekonomik Hedefler

Günümüzde devletlerin gücü ekonomik güçleri ile eşit orantılıdır. Ekonomik gücün; sosyal, askerî, eğitim ve diğer alanlarda da güçlü olmak anlamına geldiği açıktır. Atatürk, Türkiye için tam bağımsız, millî bir ekonomi hedeflemiştir. Atatürk'ün, ilkelerinden devletçilik ilkesi: Devlet ile özel sektörün milletin yararına ekonomik faaliyetlerde

bulunmasını amaçlamıştır. Bugün Türkiye, bu model ile kalkınmayı amaçlayan ve her türlü hizmeti vatandaşına götüren veya götürülmesini sağlayan bir devlet olma yolunda çalışmaktadır. Ekonomik hedeflerimizden en önemlilerini şöyle sıralayabiliriz:

- * Karma ekonomik sistemi sağlıklı bir şekilde işletmek,
- * Denk bütçeyi sağlamak,
- * İthalat - ihracat dengesini lehimize geliştirmek,
- * Yolsuzluk ve haksız kazanç yollarını ortadan kaldırmak,
- * Devletin her türlü hizmetini vatandaşa adil olarak götürmek,
- * Tükettiğinden çok üreten bir millet olmak,
- * Yer altı ve yer üstü zenginliklerimizi, insan gücümüzü millî menfaatlerimize en uygun şekilde değerlendirmek.

ç) Askerî Hedefler

Türkiye Cumhuriyeti'nin bulunduğu topraklar, kabul etmek gerekir ki dünyanın en önemli coğrafi bölgelerinden birinde yer almaktadır. Yer altı ve yer üstü kaynaklarının zenginliği yanında, genç, dinamik ve kültürel değerleri yüksek bir topluma sahiptir. Bu avantajları ile ülkemizin sosyal, kültürel, siyasal ve ekonomik açılarından gelecekte bölge ve dünya üzerinde önemli bir devlet olacağı açıktır. Bundan dolayı, ülkemiz açık ya da gizli birçok iç ve dış tehditle karşı karşıya kalmaktadır. Milletten bağrından çıkan güçlü ve caydırıcı nitelikteki Türk Silahlı Kuvvetleri, millî hedefler açısından çok önemli bir rol oynamaktadır. Askerî hedeflerimizi şöyle sıralayabiliriz :

- * İç ve dış tehdit unsurlarını caydıracak özelliklerde bir orduya sahip olmak,
- * Ordumuzun, eğitilmiş ve inanmış personelini günümüzün savaş teknolojisine göre yetiştirmek,
- * Harp sanayisini kendi ihtiyaçlarımızı karşılayacak düzeye getirmek,
- * Askerî iş birliği yaptığımız ve bizden askerî eğitim talebinde bulunan ülkelere yardımcı olmak,
- * Devletimizin menfaatleri doğrultusunda uluslararası askerî kuruluşlarda yer almak.

c. Millî Menfaatlerimiz

Tanımı

Bir milletin kendi güvenliği, refah ve mutluluğu için uluslararası hukuka uygun olmak şartıyla zaruri olduğuna inandığı her şeye “millî menfaat” denir.

Bilindiği gibi millî devlet anlayışı, 18'inci yüzyıldan itibaren genişlik kazanmış ve bu kavramda milletin yarar ve çıkarları devlet idaresinde temel düşünceyi oluşturmaya

başlamıştır. Devlet yönetimini üstlenen kadrolar, başta millet olmak üzere, millî varlığı güven içinde refaha ulaştırmak konusuna öncelik vermişlerdir.

Millî menfaat, millî politikanın yalnız meşru değil, aynı zamanda esas sebebidir. Devletin görevi, millî menfaatleri gerçekleştirmektir. Günümüzde, millî menfaatlerimizin ne olduğu sorusuna 1982 Anayasası'nın "Başlangıç" bölümüne bakarak cevap verebiliriz:

"Dünya milletler ailesinin eşit haklara sahip şerefli bir üyesi olarak, Türkiye Cumhuriyeti'nin sonsuza kadar varlığı, refahı, maddi ve manevi mutluluğu ile çağdaş medeniyet düzeyine ulaşma azmi yönünde,

Millet iradesinin mutlak idare, egemenliğin kayıtsız şartsız Türk milletine ait olduğu ve bunu millet adına kullanmaya yetkili kılınan hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı...

Hiçbir faaliyetin Türk millî çıkarlarının, Türk varlığının devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihî ve manevi değerlerinin, Atatürk milliyetçiliği, ilke ve inkılapları ile medeniyetçiliğinin karşısında koruma göremeyeceği ve laiklik ilkesinin gereği kutsal din duygularının, devlet işlerine ve politikaya kesinlikle karıştırılmayacağı..."

Bu çerçevede, millî menfaatlerimizi şöyle sıralayabiliriz:

- * Hâkimiyetin kayıtsız şartsız millete ait olması,
- * Devletin ve milletin bölünmez bütünlüğü,
- * Atatürk İlke ve İnkılaplarının bir hayat tarzı olarak benimsenmesi,
- * Millî gelirin sosyal adalet ilkelerine uygun olarak dağıtılması,
- * Atatürk'ün "Yurtta barış, dünyada barış" prensibine uyulması,
- * Toplumda insan hakları ve temel özgürlükler kavram ve şartlarının yerleştirilmesi,
- * Vatandaşın can ve mal güvenliğinin sağlanması,
- * Milletimizin sağlık, eğitim ve diğer hizmetleri tam ve zamanında almasının

sağlanması,

- * İç ve dış tehdit ve tehlikelere karşı milletin ve vatanın korunması.

Bu millî menfaatlerin gerçekleştirilmesi için millî hedeflere tam olarak ulaşılması gerekmektedir. Türkiye Cumhuriyeti, 1923 yılında devraldığı mirasa oranla çok büyük yollar kat etmiş, Atatürk'ün gösterdiği çağdaş uygarlık seviyesi üstüne çıkma hedefinden hiç sapmamıştır.

3. Millî Hedefler ve Menfaatler Konusunda Vatandaşa Düşen Görevler

Aynı topraklarda yaşayan, aynı maddi ve manevi değerler etrafında toplanan ve bu nedenle de ortak çıkarları bulunan milletimizin, birlik ve beraberlik içerisinde hareket etmesinin en doğal davranış biçimi olacaktır.

Vatandaşlarımız, Anayasadan kaynaklanan ve çeşitli yasalarda yer alan hak ve özgürlüklerinin takipçisi olduğu ve aynı zamanda kendisinin devlete ve topluma karşı olan sorumluluklarını yerine getirdiği sürece millî hedeflere erişmek kolay olacaktır gibi millî menfaatleri gözetmede de başarılı olacaktır.

Bu kapsamda vatandaşa düşen görevleri şöyle sıralayabiliriz:

* Birlik ve beraberlik içerisinde hareket etmek ve vatandaş olmanın getirdiği yükümlülükleri (vergi vermek, oy kullanmak, askerlik görevini yapmak ve kanunlara uygun hareket etmek) yerine getirmek,

* Anayasanın vatandaşa verdiği hak ve hürriyetlerin takipçisi olmak,

* Devlet ve millet menfaatlerinin birey menfaatlerinden önce geldiği bilincine sahip olmak,

* Millî kimliğimizi yaşamak ve yaşatmak (dilimizi, sosyal hayat tarzımızı, millî dayanışmamızı ve bizi biz yapan değerlerin yaşamasını sağlamak),

* Türk devletinin dost ve düşmanlarını ayırt edebilecek bilince sahip olmak (millî menfaatlerimize, millî kültürümüze, birlik ve beraberliğimize karşı sinsice yapılan çalışmalarını fark edebilmek),

* Dış güçler ile onların ülkemizdeki iş birlikçilerinin toplumumuzda yaratmak istedikleri kargaşa ortamına karşı bilinçli (gaflet, dalalet ve hatta hıyanet içinde olmamak) olmak.

SORULAR

1. Millî strateji ne demektir?
2. Millî strateji unsurları nelerdir?
3. Millî güç ne demektir?
4. Millî güç unsurları nelerdir ?
5. Siyasi güç ne demektir ?
6. Millî güç unsurlarından askerî gücün Türkiye açısından önemi nedir?
7. Ekonomik güç neden çok önemlidir ?
8. Bilimsel ve teknolojik gücün devletlerin çağdaşlaşmasındaki önemi nedir?
9. Millî hedef ne demektir ?
10. Millî hedeflerimizi gruplandırınız.
11. Millî menfaat ne demektir ?
12. Millî hedefler ve millî menfaatler konusunda vatandaşa düşen görevler nelerdir ?

TÜRKİYE’NİN KONUMU VE TÜRKİYE’YE YÖNELİK TEHDİTLER

1. Türkiye’nin Konumu

a. Jeopolitik Konum

Jeopolitik kelimesi, İngilizce coğrafya ve politika kelimelerinin birleştirilmesi ile oluşmuştur. **Jeopolitik; bir devletin ülkesi ile millî tarihî, vatandaşın millî bilinci, devletin millî gücü ve dünya devletlerinin politik şartlarını ve ilişkilerini dikkate alarak millî politikanın tayin, tespit ve yönetilme esaslarını gösteren bilimdir.** Jeopolitik, bir devletin dış politikasının tayininde coğrafi unsurlardan faydalanmayı amaçlar.

Jeopolitik konum ise bir devletin dünya coğrafyasında bulunduğu konumundan dolayı kendisine sağladığı avantaj ve dezavantajların hepsine denir.

Türkiye, üç kıtayı birbirine bağlayan çok önemli jeopolitik konumu ile Avrupa, Asya, Balkanlar, Kafkasya, Ortadoğu, Akdeniz ve Karadeniz ülkesidir.

Türkiye’nin günümüzdeki konumu itibarı ile:

- * SSCB ve Yugoslavya’nın dağılması sonucu yapısal değişikliklere uğrayan Balkanlar’a komşu olması,
- * Etnik çatışmalar yanında, zengin tabii kaynaklara sahip Kafkasya ve Orta Asya’nın oluşturduğu coğrafyanın merkezinde olması,
- * 1990’dan bugüne kadar meydana gelen siyasi gelişmeler sonucunda, eski Osmanlı Devleti sınırları içerisinde yer alan bugün 26 bağımsız devletin bulunması,
- * Hazar ve Orta Asya doğal kaynaklarının batıya ulaştırılmasında doğal bir köprü oluşturması,
- * Dünya doğal enerji kaynaklarının %70’inin ülkemizin etrafında olması,

* Nitelik ve nicelik olarak Avrupa'da ve bölgesinde güçlü bir silahlı kuvvetlere sahip olması,

* Karadeniz-Akdeniz deniz yolu ulaşımının Türk boğazlarına bağımlı olması,

* Avrupa'dan Pasifik'e ve Ortadoğu'ya uzanan geniş bir coğrafyada yer alan ender demokratik ülkelerden biri olması yönüyle önemli bir konumda bulunmaktadır.

* Jeopolitiği oluşturan etkenler değişen ve değişmeyen olmak üzere iki grupta toplanabilir:

1) Değişmeyen etkenler

a) Dünya üzerindeki yeri,

b) Coğrafi özellikleri (ada, yarımada, kıta, kıta içi ülke olma durumu),

c) Arazinin fiziki yapısı.

2) Değişen etkenler

a) Sosyo-kültürel değerler,

b) Ekonomik değerler,

c) Politik değerler,

ç) Askerî değerler,

d) Zaman.

Tarihte Trakya ve Anadolu yarımadalarına hakim olanlar, büyük ve güçlü devletler kurmuşlar, uluslararası politika, ekonomi ve askerî sahalarda rakiplerine karşı üstünlük sağlamışlardır.

Türkiye, bilindiği gibi büyük kısmı Anadolu yarımadasında olmak üzere Anadolu ve Trakya yarımadalarından meydana gelmiştir. Her iki yarımada arasında İstanbul Boğazı-Marmara Denizi-Çanakkale Boğazı bulunmaktadır.

Türkiye bu coğrafi yapısı ile arasında boğazlar olan iki yarımadadan meydana gelen dünyada pek az görülen bir coğrafi karaktere sahiptir.

Türkiye, Anadolu yarımadası ile Kafkasya ve İran vasıtası ile Orta Asya, Çin, Hindistan ve Uzakdoğu'ya; Suriye, Irak vasıtası ile Ortadoğu ve Afrika'ya açılmaktadır.

Aynı şekilde Türkiye, Trakya yarımadası ile Balkanlar ve Avrupa'nın ayrılmaz bir parçası durumundadır. Yani bugün ulaşım yollarının tamamlanması durumunda, Çin'den İngiltere'ye kadar kara ve demir yolu ile kesintisiz ulaşım mümkün olmaktadır. Bu ulaşım yolu üzerindeki köprü görevini ülkemiz oluşturmaktadır.

Ayrıca bu iki yarımadanın arasındaki, İstanbul ve Çanakkale Boğazları ile bir bütünlük teşkil eden Marmara Denizi, Karadeniz'e kıyısı olan ülkelerin deniz yolu ile dünyaya açılmalarını sağlamaktadır.

Karadeniz'e dökülen Tuna, Don ve Dinyeper Nehirleri gibi büyük nehirler ve bunları diğer nehirlerle bağlayan su kanalları üzerindeki su yolu taşımacılığı da dikkate alındığında, İstanbul ve Çanakkale Boğazları yalnız Karadeniz'e kıyısı olan ülkeleri deniz yolu ile dünyaya açılmalarını sağlamakla kalmamakta, genel olarak Orta Avrupa ile Doğu Avrupa'yı deniz yolu ile dünyanın diğer bölgelerine bağlamaktadır.

Anadolu ve Trakya yarımadalarının üç tarafı deniz olduğundan, Türkiye'nin karadan veya denizden başka güçler tarafından tecriti mümkün değildir. Coğrafyasının bu özelliği, Türkiye'ye birçok alternatif ekonomik ve siyasi, askerî politikalar uygulayabilme imkânı vermektedir.

Türkiye, etrafındaki Karadeniz, Ege Denizi ve Akdeniz sayesinde deniz yolu ile hiçbir ülkenin sınırlamasıyla karşılaşmadan deniz aşırı ülkelerle her türlü ilişkide bulunabilmektedir.

Bugün büyük zenginlik ifade eden turizm değerlerinin varlığı, binlerce yıllık tarihî ve kültür hazinesi, iklimin elverişliliği, bitki örtüsü ile yer altı ve yer üstü zenginlikleri, jeopolitik konum açısından çok az ülkede bulunan bir değere sahiptir. Ayrıca, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra kurulan Türk devletleri, ülkemizin jeopolitik önemini daha da arttırmaktadır. Türkiye, jeopolitik konumundan dolayı önemli bir güce sahiptir. Aynı zamanda birçok ülkenin gözünü üzerinden eksik etmediği bir ülkedir. Jeopolitik zenginliğini yeteri kadar değerlendirdiği takdirde, Türkiye'nin bir dünya gücü olacağı açıktır.

b. Jeostratejik Konum

Jeostrateji kavramı geo ve strateji terimlerinin birleşmesinden meydana gelmiştir. Geo; yer, dünya demektir. Strateji ise izlenecek yol anlamındadır.

Jeostrateji, jeopolitikten ayrı olarak coğrafi unsurların askerî açıdan incelenmesi ve stratejik sonuçlar çıkarılmasıdır.

Jeostratejik konum, bir coğrafyanın dünya üzerinde askerî açıdan taşıdığı önem demektir. Türkiye; Avrupa, Asya ve Afrika kıtalarının düğüm noktası olarak nitelendirilen Akdeniz ve Ortadoğu'nun Doğu-Batı ve Kuzey-Güney yönleri üzerinde bir köprü durumundadır. Bu konumu nedeniyle, farklı özelliklere sahip Avrupa, Asya ve Afrika ülkelerinin fiziki, sosyal, kültürel ve ekonomik çıkarları ülkemiz üzerinde çakışmaktadır. Diğer bir ifade ile dünya güç odaklarının her türlü çatışmalarındaki çıkarları Türkiye'den geçmektedir. Hâlen ve gelecekte, potansiyel ve aktif risk alanları olan Balkanlar, Kafkasya, İran, Ortadoğu ve Ege sorunları, Türkiye'nin beraber yaşamak zorunda olduğu jeostratejik bir ortam oluşturmaktadır.

Yakın çevremizde yaşanan ve yaşanması kuvvetle muhtemel krizlerde, millî menfaatlerimizde uygun çözümlere ulaşılması için güçlü bir silahlı kuvvetlere sahip olma zorunluluğumuz ortaya çıkmaktadır.

Caydırıcı bir silahlı kuvvet, aynı zamanda barışın da teminatıdır. Çünkü; caydırıcı güç, farklı emeller besleyen diğer tarafın veya tarafların yanlış hesap yapmalarını önler. Bu gerçeğin yakın geçmişte örnekleri bulunmaktadır.

2. Türkiye'ye Yönelik Tehditler

a. Genel

Tarih boyunca üzerinde birçok medeniyetler kurulan, Avrupa ile Asya arasında siyasi, sosyal, ekonomik ve kültürel köprü vazifesi gören Anadolu toprakları her çağda başka ülkelerin hedefi olmuştur.

Bir ülkede meydana gelen olayların bir takım iç koşulları olmakla beraber, Türk tarihine baktığımızda nedenlerin daha çok dışarıdan kaynaklanan müdahâlelerle ortaya çıktığı görülmektedir. Örneğin, Doğu Anadolu'da 1915 yılında yaşanan Ermeni isyanları, uzun yıllar Osmanlı İmparatorluğu'nun bir tebaası olarak barış içerisinde yaşayan Ermeni yurttaşlarımızı Rusya ve İngiltere'nin kışkırtmaları sonucunda ortaya çıkarmıştır.

Yine 19'uncu yüzyılda güçlü Avrupa devletleri, Osmanlı İmparatorluğu'nun geniş ve değerli toprakları üzerinde söz sahibi olabilmek için "Şark Meselesi"ni ortaya atmışlar ve gayri müslim unsurların çeşitli konulardaki haklarını savunma ve güvence altına alma bahanesiyle imparatorluğun iç işlerine karışarak önce zayıflamasında, sonra da parçalanıp yok olmasında önemli rol oynamışlardır.

Yaşadığımız tarihsel kesitte dünyamız, küreselleşme adı altında: siyasi, sosyal ve güvenlik bağlamlarında, büyük bir değişim sürecine girmiş bulunmaktadır. Bu aşamada dil ve kültür erozyonu yaratılması yolunda Türkiye üzerinde değişik oyunlar denenmektedir. Örneğin, bazı sözde aydın kesimlerin dilimize yabancı kelimeleri sokma çabaları, dil kuralları dışında konuşma tarzları yaratılması ve bu tür konuşma veya hitap tarzlarının film, radyo ve televizyon programları ile genç nesillere, yani Türkiye'nin geleceği olan sizlere aşılması çalışmaları bu çabalardan bazılarıdır.

Bu değişim süreci içinde, bazı güçlü ülkeler sürece şekil vermeye çalışırken, bazı ülkeler kendilerine biçilen yolun basit aktörleri olmaktadır.

Bu kapsamda stratejik anlamdaki güvenliği, ülkenin dış tehditlere yönelik askerî, ekonomik, teknolojik, siyasi ve sosyal anlamda aldığı tedbirlerin yanı sıra topyekûn millî gücün ülke çıkarları yönünde iç ve dış tehditlere karşı korunmasına yönelik tüm çalışmalar şeklinde tanımlamak mümkündür.

b. Yıkıcı faaliyetler

Yıkıcı faaliyetlerin genel olarak amacı, mevcut rejimi (laik-demokratik sistemi) silah zoruyla yıkararak yerine kendi ideolojilerinin hakim olduğu bir düzen kurmaktır. Ülkeyi içeriden yıkmayı amaçlayan yıkıcı faaliyetler, hedeflerine ulaşabilmek için stratejilerini genelde dört safhada (hazırlık, örgütlenme, eylem, iç savaş) yürütmektedir. Bu faaliyetlerini, öncelikli olarak: uyuşturucu madde, silah ve insan kaçakçılığında finanse etmektedirler. Bu örgütler aynı zamanda: bağış kampanyaları, yasal olmayan gazete-dergi satışı, aidat toplama, konser düzenleme gibi faaliyetler ile de gelir elde etmektedirler.

Ülkemizin jeopolitiği, uluslararası politika içerisindeki yeri ve konumu, gelişen ekonomisine bağlı olarak hızla gelişen sosyal, kültürel özellikleri itibari ile her dönemde yıkıcı faaliyetlerin boy hedefi olmuş ve ideolojik yayılcılığın saldırısı ile karşı karşıya kalmıştır.

Bu alanda özellikle 1980’li yıllarda Türkiye Cumhuriyeti’nin anayasal düzenini yıkararak yerine kendi görüşleri doğrultusunda bir düzen kurmak amacıyla bir çok yasa dışı örgüt faaliyette bulunmuştur.

c. Bölücü faaliyetler

Ülkemize yönelik devam etmekte olan bölücü tehdidin geçmişi iki yüzyıl kadar gerilere dayanmaktadır. Tarihi süreç içerisinde, emperyalist güçlerin Ortadoğu bölgesindeki çıkar stratejilerinin bir uzantısı olarak ortaya çıkan bölücü tehdit, günümüze kadar örgütlenme, hareket, eylem açısından değişik zaman ve mekânlarda dış dayatmalar ve kendi iç şartlarına uygun olarak süre gelmiştir.

Bugün için tehdit olma özelliği devam eden ve vatandaşlarımızdan bir kısmının ayrı bir ırk ve millet olduğu iddiaları ile sürdürülen bölücü faaliyetler Osmanlı İmparatorluğu’nun yükselme devri sonlarına doğru dış güçlerin gayretleri ile başlatılmıştır. Avrupa devletlerinin bu yöndeki çabaları yalnızca 19’uncu yüzyılın isyanlarını etkilemekle sınırlı kalmamış aynı zamanda etnik-bölücü örgütlerin oluşumunda etkin bir rol oynamıştır.

18 ve 19’uncu yüzyıllarda Batılılar tarafından arkeolog, diplomat, tarihçi, coğrafyacı, din adamı gibi çeşitli kisveler altında aşiretler arasında sürdürülen misyoner faaliyetleri ile ekilen bölücü faaliyetlere yönelik tohumlar fırsat bulduğunda yeşermeye başlamıştır. Bu faaliyetler neticesinde değişik zamanlarda ortaya çıkan isyanlar devletin gücünün zayıflamasına yol açmıştır.

Bu isyanlardan en önemlisi olan ve yabancı ülkeler tarafından desteklenen Şeyh Sait ayaklanması sonucunda genç Türkiye Cumhuriyeti Misakı Millî sınırları içinde bulunan ve

Lozan Barış Antlaşması'nda çözümünü ertelenen Musul-Kerkük bölgesindeki haklarından vazgeçmek zorunda kalmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin 20'nci yüzyılın son çeyreği boyunca mücadele ettiği, yabancı ülkeler tarafından da desteklenen PKK terör örgütü, 27 Kasım 1978 tarihinde kurulmuş, 1984 yılında, Eruh ve Şemdinli baskınlarıyla silahlı eylemlerine başlamıştır.

Terör örgütünün asıl ve nihai amacı, başta Türkiye olmak üzere Irak, İran ve Suriye'nin bir kısım topraklarında başlangıçta ülke sınırlarının bütünlüğü içerisinde Kürt kimliğinin anayasal olarak tanındığı, federal veya özerk Kürdistan'ı oluşturmak, daha sonra sözde Birleşik Demokratik Büyük Kürdistan'ı kurmaktır.

Terör örgütü, bu amaç çerçevesinde Şubat 1999'a kadar giriştiği mücadelede:

* Kadın, çocuk ve yaşlı ayırımı yapmaksızın vatandaş ve güvenlik görevlisi olmak üzere yaklaşık 30.000 kişinin ölümüne sebep olmuş,

* Devletin vatandaşlara hizmet götürdüğü araç ve makinaları tahrip etmek suretiyle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin kalkınmasını önlemiş,

* Bölge halkına okuma yazma öğretebilmek için çırpınan fedakâr öğretmenlerimizi katlederek çocuklarımızın eğitim-öğretim görmesine engel olmuş,

* Devletin hesaplanamayacak kadar büyük miktardaki kaynaklarının halkın refahına harcanacak yerde boşa gitmesine sebep olmuştur.

16 Şubat 1999 yılında terorist başının yakalanmasıyla askerî alandaki mücadeleyi kaybettiğini anlayan terör örgütü bu sefer hedefine siyasi yollardan ulaşabilmek için taktik değiştirmiştir.

Bu amaçla, özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşayan ve çeşitli sebeplerle eğitim imkânı bulamamış olan vatandaşlarımızı istismar etmektedir. Terör örgütü;

* Kız veya erkek ayırımı yapmadan eğitim çağındaki gençleri zorla örgütün silahlı unsurları bünyesine katarak onları devlete karşı suçlu duruma düşürmekte,

* Ayrılcılık ve bölücülük yaratarak Türk milletinin millî birlik ruhunu bozmaya çalışmakta,

* Yıllarca devletin hizmetlerinden faydalanmış ve devlete karşı görevlerini yerine getirmiş olan sadık halkı her vesileyle devlete karşı kışkırtmakta,

* Henüz oyun oynama çağındaki çocukları zorla toplumsal gösterilere katılmaya zorlayarak onların taze beyinlerine şiddeti ve devlete karşı itaatsizlik duygusunu yerleştirmekte,

* Tüm bu faaliyetleriyle birlikte bir taraftan da silahlı eylemlerini sürdürmekte ve gene yabancı devletlerin desteğini almaktadır.

Terör örgütü, 11 Eylül terör olaylarından sonra dünyanın tepkisini çekmemek için terörle özdeşleşen adını iki defa değiştirmiş, ancak bir çok ülke ve kuruluş tarafından yeni adıyla da terör örgütleri listesine alınmıştır.

Adını ne şekilde değiştirirse değiştirsin insan hayatına kasteden her kuruluş bir terör örgütüdür. Geçmişte işlediği cinayetlerin ve devlete verdiği zararların sorumlusudur.

İnsanların huzur ve güven içinde yaşama istek ve arzusu, bölgeye götürülen hizmet ve yatırımlar ile devletin bölge halkına şefkatli yaklaşımı terör örgütünün bölge halkı üzerindeki etkinliğini kaybetmesini gittikçe hızlandırmaktadır.

ç. İrticai faaliyetler

Sözlük anlamı geriye dönmek, yapılan bir yeniliği reddederek eskiye dönmeyi istemek, eskiyi muhafaza etmek olan irtica: Dinî değerlerin istismar edilerek siyasi emellere alet edilmesi, yanlış düşünce ve inanışların din adına halka benimsetilerek mevcut devlet ve toplum hayatını yıkıp onun yerine daha geri bir düzen kurma amacına yönelik faaliyetlere verilen ortak isimdir. Bu tanım kapsamına giren faaliyetleri gerçekleştiren oluşumlar ise “irticai unsurlar” olarak adlandırılmaktadır. Dini siyasete alet ederek hedeflerine ulaşmaya çalışan gruplar devlet düzenini dinî kurallara dayandırmayı, buna göre mevcut düzeni değiştirmeyi esas almıştır. Söz konusu grupların ideolojileri:

- * Milliyetçiliği reddederek millet yerine ümmeti koymakta,
- * Halk iradesini reddetmekte,
- * Beşeri hukuk yerine, dinî kuralları esas almakla,
- * Vatandaş yerine kulu, din ve vicdan özgürlüğü yerine dinî kuralların esas alındığı, çağdışı bir yaşam zorunluluğunu dayatmaktadır.

İrticai faaliyetlerin ülkemizdeki amacı ise Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin demokratik, laik, sosyal ve hukuk sistemlerinde dinî kuralları esas kılarak, teokratik düzene dayalı devlet kurmaktır.

İrtica ve laiklik, her ülkenin kendi koşullarına göre anlam kazanır. İrtica laikliğin karşıtıdır. Bir başka deyişle irticanın panzehiri laikliktir.

Laiklik; devletin yasama, yürütme ve yargı işlerinin, aklın ve bilimin verilerine dayandırılarak yürütülmesidir. Dolayısıyla laiklik: Siyasi otoritenin dinî otoriteden ayrılması, din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması, devlet işlerinde aklın egemenliğinin, din ve vicdan özgürlüğünün korunmasıdır. Kişilerin dinî inancından veya inançsızlığından dolayı baskıya maruz kalmasının önlenmesi ve bunun devlet tarafından güvence altına alınmasıdır. Laiklik, kesinlikle dinsizlik veya din karşıtı değildir.

Yüzyıllarca “Halk İradesini” kendi çıkarları için kullanarak “Halk İradesi”ne hakim olmuş din tacirlerinin elinden “Laiklik” ilkesi ile kurtarılan Türk toplumu, çok kısa bir sürede, her alanda büyük atılımları gerçekleştirmiş ve nihayet nüfusunun çoğunluğu müslüman olan diğer ülkelerle kıyaslandığında; her yönden gelişmiş örnek bir demokratik laik ve sosyal hukuk devletine sahip olmuştur.

Laiklik; bir yandan din ve mezhep kavgaları ile bölünmüş bir ümmetten modern bir millet yaratırken, diğer yandan bu ulusun fertlerini, dinî inanışlarında özgür olabilmelerini sağlamış, farklı inanışlardaki insanlar arasında ayırım yapılmasına engel olmuş ve İslamiyet’e inanan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının, tüm İslam alemi içinde dinlerini en özgür ve temiz yaşayabilen Müslümanlar olabilmeleri için uygun özgürlük ortamını sağlamıştır. Ancak; Türkiye’nin jeopolitik ve jeostratejik konumu göz önüne alındığında, irticai hareketlerin ülkemizi yıpratmak amacıyla özellikle dışarıdan yönlendirilen ve desteklenen faaliyetler olduğu görülmektedir.

İrticai hareketler, Osmanlı İmparatorluğu’nun yenileşme çabalarından itibaren başlamıştır. Türkiye Cumhuriyeti’nde de demokratik ortamın sağladığı özgürlüklerden faydalanan irticai hareketler, insanların dinî duygularını istismar ederek, kendilerinin de kullandığı bu özgürlükleri yok etmeye çalışmaktadırlar.

Atatürk, “Bizi yanlış yöne sevk eden şahıslar, biliniz ki çok kere din perdesine bürünmüşlerdir.” diyerek irticanın ne kadar tehlikeli olduğunu açıkça ifade etmiştir.

Bugün de irticai unsurların, din perdesi altında her alanda Atatürk’e ve onun inkılaplarına saldırı devam etmektedir. Bugün bizlere düşen görev: Atatürk ilkelerine sıkı sıkı bağlanarak, Atatürk’ü iyi anlamak, onun gösterdiği hedeflerde ilerlemek, cumhuriyetimizin temel kazanımı olan laikliği her türlü tehdide karşı korumaktır. Unutulmamalıdır ki bu topraklarda yüz yıllardan beridir yönetime egemen olmak isteyen irtica, bugün olduğu gibi gelecekte de halkımızın masumane dinî inançlarını kullanarak çok farklı yöntemlerle iktidarı ele geçirmeye çalışacaktır.

3. Devletimize Yönelik Tehditlere Karşı Vatandaşlarımıza Düşen Görevler

- a. Devlet ve milletimizin gelişmesini, zenginleşmesini sağlayan çağdaş, demokratik ve laik devlet düzenine sahip çıkmak,
- b. Türk tarihini iyi bilmek ve geçmişten ders çıkarmak,
- c. Türk Gençliği olarak milletimizi ve vatanımızı güçlü, zengin, hayat seviyesi yüksek ve huzurlu bir Türkiye hâline getirmek için çok çalışmak,
- ç. Atatürkçülüğü iyi öğrenmek ve günlük hayatımızda kullanmak,

d. Türkiye'nin gelişmesine engel olmak isteyen iç ve dış propaganda ve tehdit odaklarının amaçlarını bilmek, takip etmek, bu faaliyetlere karşı birey olarak bilinçli olmak,

e. Türk dilini, tarihini, edebiyatını ve kültürünü çok iyi öğrenip örnek bir kişi olarak hayatımızda yaşatmak,

f. Millî birlik ve beraberlik konusunda Atatürk'ün milliyetçilik ve halkçılık ilkelerini iyi bilmek ve savunmak,

g. Ülke içinde ve ülke dışında basın yayın kuruluşlarının yayınlarının doğru ve yanlışlarını göz önünde bulundurarak ülke menfaatlerinin yanında olanları desteklemek, karşısında olanları fikren reddetmek,

ğ. Hayatta en hakiki yol göstericinin ilim olduğunu ve çok çalışmak, üretmek gerektiğini bilerek yaşamaktır.

SORULAR

1. Türkiye'nin jeopolitik konumunu belirtiniz.
2. Türkiye'nin jeostratejik önemi nedir?
3. Türkiye'ye yönelik tehditleri genel olarak açıklayınız.
4. Yıkıcı faaliyetlerin amaçları nelerdir?
5. Yıkıcı faaliyetlere karşı ne gibi tedbirler alabiliriz?
6. Bölücü faaliyetler kimler tarafından, nasıl yapılmaktadır?
7. Bölücü faaliyetlerin istismar ettikleri konular nelerdir?
8. İrticai faaliyetlerin amacı nedir?
9. İrticai faaliyetlerin istismar ettiği konular nelerdir?